

ตัวอย่าง

เวอร์ชัน 1

(ปรับปรุงเมื่อ ๒๔ พฤษภาคม ๒๕๕๐)

บทที่ ...

พื้นฐานกฎหมายและระเบียบข้อบังคับ

การประกอบกิจการโทรคมนาคม

ณัฐนรี เพชรดากุล

เพียงเพ็ญ บุตรกตัญญู

๑) อภิธานศัพท์

สำนักงานคณะกรรมการกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (กทช.)

องค์กฤษฎาที่จัดตั้งขึ้นเมื่อปีพ.ศ.๒๕๔๓ ภายใต้กฎหมายของกฤษฎาจัดสรรคลื่นความถี่และกำกับกิจการวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม พ.ศ.๒๕๔๓ มาตรา ๔๖ ซึ่งกฎหมายดังกล่าวถูกยกกร่างขึ้นภายใต้รัฐธรรมนูญฉบับ พ.ศ.๒๕๕๐ มาตรา ๔๐ เพื่อกำกับดูแลกิจการโทรคมนาคม มีอำนาจหน้าที่ในการออกใบอนุญาตประกอบกิจการโทรคมนาคม จัดสรรคลื่นความถี่ และกำกับดูแลการประกอบกิจการโทรคมนาคม เพื่อกู้มครองผลประโยชน์ผู้บริโภค เพื่อให้เกิดการแข่งขันโดยเสรีอย่างธรรมระหว่างผู้ให้บริการ รวมทั้งการรักษามลประโยชน์ของประเทศชาติและประชาชนโดยส่วนรวม

บริการโทรคมนาคม

บริการด้านการติดต่อสื่อสาร ส่งข่าวสารข้อความ ภาพ หรือเสียง ในรูปแบบต่างๆ เช่น โทรศัพท์ โทรเลข โทรสาร โทรศัพท์ เป็นต้น โดยมีการเรียกเก็บค่าธรรมเนียมและค่าบริการ

เลขหมายโทรคมนาคม

สิ่งที่ใช้ในการระบุที่หมายในโครงข่ายโทรคมนาคมเพื่อการโทรคมนาคม ซึ่งจะแทนด้วยตัวเลข ตัวอักษร หรือสัญลักษณ์ต่างๆ

การประกอบกิจการโทรคมนาคม

การประกอบกิจการที่ให้บริการด้านการสื่อสารด้วยข้อมูล ภาพ เสียง ตัวหนังสือ สัญญาณ ฯลฯ แก่บุคคลอื่นทั่วไป เช่น การให้บริการอินเทอร์เน็ต โทรศัพท์เคลื่อนที่ โทรศัพท์สาธารณะ เป็นต้น

โครงข่ายโทรคมนาคม

กลุ่มของเครื่องโทรคมนาคมที่ต่อถึงกันโดยตรง หรือผ่านเครื่องชุมสายหรือเครื่องอื่น เพื่อการโทรคมนาคม ระหว่างจุดหมายปลายทางที่กำหนดด้วยระบบสาย ระบบคลื่นความถี่ ระบบแสงระบบแม่เหล็กไฟฟ้าอื่นๆ หรือระบบใดระบบหนึ่งหรือหลายระบบรวมกัน [๑]

ผู้รับใบอนุญาต

ผู้ประกอบกิจการโทรคมนาคมที่ได้รับใบอนุญาตการประกอบกิจการโทรคมนาคมจากคณะกรรมการกิจการโทรคมนาคม

แห่งชาติ ซึ่งจะมีสิทธิในการประกอบกิจการโทรคมนาคมได้

บริการสื่อสารร่วมระบบดิจิทัล (Integrated Services Digital Network : ISDN)

บริการสื่อสาร ซึ่งสามารถรับส่งข้อมูล ภาพและเสียง(มัลติมีเดีย)ด้วยระบบดิจิทัล และสามารถติดต่อกับผู้ใช้บริการรายอื่นที่อยู่ในเครือข่ายได้ด้วยความเร็วสูง และคุณภาพในการรับส่งข้อมูลที่มีประสิทธิภาพมากกว่าการสื่อสารในระบบธรรมดา

บริการอินเทอร์เน็ตเกตเวย์ระหว่างต่างประเทศ (International Internet Gateway : IIG)

บริการศูนย์กลางการติดต่อรับส่งข้อมูลเข้าออกระหว่างเครือข่ายอินเทอร์เน็ตในประเทศและต่างประเทศ โดยให้ผู้ใช้บริการอินเทอร์เน็ตสามารถเชื่อมต่อกับบริการอินเทอร์เน็ตเกตเวย์ระหว่างต่างประเทศ เพื่อติดต่อไปยังอินเทอร์เน็ตทั่วโลกได้

บริการชุมสายอินเทอร์เน็ต (National Internet Exchange : NIX)

บริการศูนย์กลางการเชื่อมโยงแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างผู้ใช้บริการอินเทอร์เน็ตภายในประเทศ ด้วยเครือข่ายวงจรมายในประเทศ โดยไม่ต้องติดต่อกับเครือข่ายนอกประเทศ

ผู้ให้บริการอินเทอร์เน็ต (Internet Service Provider : ISP)

ผู้ให้บริการในการเชื่อมต่อเครือข่ายคอมพิวเตอร์ โดยให้บริการเชื่อมต่อคอมพิวเตอร์ส่วนบุคคลผ่านอินเทอร์เน็ต ด้วยสายโทรศัพท์ โมเด็ม สายเคเบิล ไร้สาย(wireless) เป็นต้น (ประเทศไทยเริ่มมีการเปิดให้บริการอินเทอร์เน็ตเชิงพาณิชย์อย่างเป็นทางการเมื่อวันที่ ๑ มีนาคม พ.ศ.๒๕๓๘ โดยบริษัทอินเทอร์เน็ตประเทศไทย จำกัด ซึ่งร่วมลงทุนกันระหว่างศูนย์เทคโนโลยีอิเล็กทรอนิกส์และคอมพิวเตอร์แห่งชาติ(เนคเทค) สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ(สวทช.) กับ การสื่อสารแห่งประเทศไทย(กสท.)และองค์การโทรศัพท์แห่งประเทศไทย(ทศท.) [๔])

๒) บทนำ

กิจการโทรคมนาคม เป็นกิจการที่ให้บริการด้านการติดต่อสื่อสาร ขนส่งข้อมูลข่าวสาร ในรูปแบบต่างๆ เช่น การให้บริการโทรศัพท์พื้นฐาน โทรศัพท์สาธารณะ โทรศัพท์เคลื่อนที่ อินเทอร์เน็ต ดาวเทียมสื่อสาร วิทยุคมนาคม เป็นต้น ซึ่งมีบทบาทในฐานะที่เป็นโครงสร้างพื้นฐานในการพัฒนาเศรษฐกิจในภาคหลายด้าน ทั้งธุรกิจการค้า การบริการ อุตสาหกรรม การเกษตร รวมทั้งมีส่วนในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนให้สูงขึ้น

การให้บริการโทรคมนาคมของประเทศไทยนั้น เดิมอยู่ภายใต้การดูแลขององค์การโทรศัพท์แห่งประเทศไทย(ทศท.) การสื่อสารแห่งประเทศไทย(กสท.) กรมไปรษณีย์โทรเลข(ปท.) และกระทรวงคมนาคม โดยที่ ทศท.เป็นผู้ดูแลบริการโทรคมนาคมภายในประเทศ ส่วน กสท.เป็นผู้ดูแลบริการโทรคมนาคมระหว่างประเทศควบคู่กับการให้บริการในลักษณะผูกขาดไปด้วย และเนื่องจากภาวะเศรษฐกิจมีการขยายตัวอย่างรวดเร็ว ส่งผลให้การให้บริการโทรคมนาคมของภาครัฐไม่สามารถตอบสนองต่อความต้องการของผู้ใช้บริการได้ จึงได้เปิดโอกาสให้ภาคเอกชนเข้ามาทำสัญญาร่วมการงาน ในฐานะเป็นผู้รับสัมปทานจากรัฐ แต่ต่อมาได้มีการออกพ.ร.บ.ประกอบกิจการโทรคมนาคมขึ้นในปี พ.ศ.๒๕๔๔ ซึ่งกำหนดให้การกำกับดูแลกิจการโทรคมนาคมมาอยู่ภายใต้การดำเนินงานของคณะกรรมการกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ(กทช.) ซึ่งเป็นองค์กรอิสระที่ถูกจัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติองค์กรจัดสรรคลื่นความถี่และกำกับกิจการวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม พ.ศ.๒๕๔๓ โดยมีอำนาจหน้าที่ในการออกใบอนุญาตประกอบกิจการโทรคมนาคม กำหนดประเภทกิจการโทรคมนาคม จัดสรรคลื่นความถี่ และกำกับดูแลการประกอบกิจการโทรคมนาคม เพื่อให้บริการโทรคมนาคมอยู่บนพื้นฐานของความเท่าเทียมกันภายใต้การแข่งขันเสรี และแปรสภาพกรมไปรษณีย์โทรเลขไปเป็นสำนักงานเลขาธิการคณะกรรมการกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ ส่วนนโยบายด้านโทรคมนาคมให้อยู่ในความรับผิดชอบของกระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร

ทั้งนี้เพื่อให้บริการโทรคมนาคมเป็นการแข่งขันอย่างเสรีและเป็นธรรม จะต้องมีกรแปรสภาพ ทศท. และ กสท. ให้เทียบเท่า

ภาคเอกชน รวมทั้งจะต้องมีการแปรสัญญาสัมปทานร่วมการงานระหว่างภาครัฐและเอกชน ตามความเห็บชอบระหว่างคู่สัญญา ภายใต้การให้บริการที่ไม่มีการผูกขาด และความเสมอภาคกันด้วย ซึ่งปัญหาการแข่งขันน้อยหรือผูกขาด จะส่งผลให้ไม่มีแรงจูงใจในการแข่งขันกันปรับอัตราค่าบริการลง เมื่อบริการมีอัตราค่าบริการสูง ผู้ที่มีรายได้น้อยก็จะมีโอกาสในการใช้บริการน้อยลงไปด้วย

รัฐบาลจึงต้องออกกฎหมายและระเบียบข้อบังคับเกี่ยวกับการประกอบกิจการโทรคมนาคม ขึ้นมาบังคับใช้ เพื่อให้มีหน่วยงานอิสระมาทำหน้าที่กำกับดูแลกิจการโทรคมนาคม และป้องกันไม่ให้เกิดการกระทำการที่มีลักษณะผูกขาด ลด หรือจำกัดการแข่งขัน การเอาเปรียบ และการปฏิบัติอย่างไม่เป็นธรรม หรือการปฏิบัติอันเป็นผลกระทบต่อสาธารณะ เพื่อให้ผู้บริโภคได้รับบริการที่ดี มีคุณภาพ และมีอัตราค่าบริการที่สามารถยอมรับได้

การออกกฎหมายการประกอบกิจการโทรคมนาคมของประเทศไทยในปี พ.ศ. ๒๕๔๔ แก้ไขเพิ่มเติม ปี พ.ศ. ๒๕๔๙ ได้เปลี่ยนแนวทางจากการผูกขาดโดยรัฐวิสาหกิจ มาสู่การแข่งขันในตลาดโทรคมนาคม ที่เน้นในเรื่องของการกำหนดกรอบของนโยบาย ขอบเขตกติกการแข่งขันระหว่างผู้ให้บริการกับผู้บริโภค และกระบวนการใช้อำนาจขององค์กรอิสระที่จัดตั้งขึ้นมาใหม่เป็นหลัก เพื่อคุ้มครองผลประโยชน์ผู้บริโภค ก่อให้เกิดการแข่งขันอย่างมีประสิทธิภาพและเท่าเทียมกันระหว่างผู้ให้บริการ และรักษาผลประโยชน์ของประเทศชาติและประชาชนโดยส่วนรวม

๓) พื้นฐานกฎหมายและระเบียบข้อบังคับการประกอบกิจการโทรคมนาคม

๓.๑ การอนุญาตประกอบกิจการโทรคมนาคม

ใบอนุญาตประกอบกิจการโทรคมนาคม มีความสำคัญดังนี้

- ใช้วางเงื่อนไขการกำกับดูแล ทั้งทางเศรษฐกิจและทางสังคม เช่น ขอบเขตการให้บริการ ระยะเวลาเงื่อนไขการต่ออายุ ระเบียบ ยกเลิก การกำกับดูแลด้านราคา ค่าธรรมเนียม การแข่งขันที่เป็นธรรม การป้องกันการผูกขาด การคุ้มครองผู้บริโภค การให้บริการทางสังคม สิทธิในการใช้พื้นที่สาธารณะ การเชื่อมต่อโครงข่าย การจัดสรรคลื่นความถี่ มาตรฐานทางเทคนิค และกลไกการระงับข้อพิพาท โดยพิจารณาแยกตามประเภทของการประกอบกิจการตามความจำเป็น
- ใช้ในการคัดเลือกผู้ประกอบการที่จะสามารถใช้ทรัพยากรอันจำกัดให้เกิดประโยชน์สูงสุด
- ใช้กำหนดระดับการแข่งขัน ซึ่งจำนวนใบอนุญาต จะสามารถบ่งบอกได้ว่ามีผู้ประกอบการโทรคมนาคมอยู่จำนวนเท่าไร

โดยผู้ประกอบการจะต้องมีคุณสมบัติ และปฏิบัติตามวิธีการ หลักเกณฑ์ ที่องค์กรกำกับดูแลกิจการโทรคมนาคมเป็นผู้กำหนด

ซึ่งพระราชบัญญัติการประกอบกิจการโทรคมนาคม พ.ศ. ๒๕๔๔ ได้แบ่งประเภทของใบอนุญาตประกอบกิจการโทรคมนาคมไว้ ๓ ประเภท ดังนี้

1. ใบอนุญาตแบบที่ ๑ สำหรับผู้ที่ไม่ใช่โครงข่ายโทรคมนาคมเป็นของตนเอง และควรให้มีการบริการได้อย่างเสรี เช่น บริการอินเทอร์เน็ต กิจการประเภทนี้จะเริ่มดำเนินการได้ต่อเมื่อ ได้แจ้งให้คณะกรรมการทราบ
2. ใบอนุญาตแบบที่ ๒ สำหรับผู้ที่มีหรือไม่มีโครงข่ายเป็นของตนเอง โดยให้บริการเฉพาะกลุ่มบุคคล หรือเป็นกิจการที่ไม่มีผลกระทบต่อการแข่งขันโดยเสรีอย่างเป็นธรรม หรือต่อสาธารณะและผู้บริโภค เช่น บริการแบนด์วิดท์ กิจการประเภทนี้จะเริ่มดำเนินการได้ต่อเมื่อ ปฏิบัติตามเกณฑ์มาตรฐานที่คณะกรรมการประกาศกำหนดไว้ล่วงหน้าแล้ว และต้องไม่เป็นบุคคลต่างด้าว
3. ใบอนุญาตแบบที่ ๓ สำหรับผู้ที่มีโครงข่ายเป็นของตนเอง โดยให้บริการแก่บุคคลทั่วไปจำนวนมาก ซึ่งอาจมีผลกระทบต่อ

ต่อการแข่งขันโดยเสรีอย่างเป็นธรรมและประโยชน์สาธารณะ หรือมีความจำเป็นต้องคุ้มครองผู้บริโภคเป็นพิเศษ เช่น บริการอินเทอร์เน็ตเกตเวย์ระหว่างต่างประเทศ บริการซุ่มสายอินเทอร์เน็ต บริการสื่อสารร่วมระบบดิจิทัล ผู้ขอรับใบอนุญาตต้องไม่เป็นบุคคลต่างด้าว และต้องมีแผนการลงทุนและแผนการให้บริการอย่างมีประสิทธิภาพด้วย กิจกรรมประเภทนี้จะเริ่มดำเนินการได้ก็ต่อเมื่อ ผ่านการพิจารณาและได้รับอนุญาตจากคณะกรรมการก่อน

และได้กำหนดไว้ว่าผู้ที่จะขอรับใบอนุญาตทั้ง ๓ ประเภทนี้ต้องไม่เป็นบุคคลล้มละลาย ไม่เคยถูกเพิกถอนใบอนุญาต ผู้มีอำนาจในการจัดการของผู้รับใบอนุญาตต้องไม่เคยถูกศาลตัดสินว่ามีความผิดตาม พ.ร.บ.การประกอบกิจการโทรคมนาคมหรือกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองผู้บริโภคก่อนยื่นขอรับอนุญาตภายในระยะเวลา ๒ ปี

กรณีที่มีการออกใบอนุญาตที่ต้องใช้เลขหมายโทรคมนาคม คณะกรรมการจะกำหนดเลขหมายโทรคมนาคมสำหรับใช้ในการให้บริการของผู้รับใบอนุญาต ซึ่งจะช่วยในการจำแนกประเภทของบริการได้ง่ายและชัดเจน และถ้ามีการขยายการให้บริการผู้รับใบอนุญาตสามารถยื่นขอเพิ่มจำนวนเลขหมายได้ แต่ถ้าผู้รับใบอนุญาตไม่นำเลขหมายโทรคมนาคมที่ได้รับไปใช้ หรือนำเลขหมายที่ไม่ได้รับอนุญาตไปใช้ จะถูกคณะกรรมการสั่งให้ผู้รับใบอนุญาตดำเนินการตามที่ได้รับอนุญาต หรือระงับการใช้เลขหมายนั้น หรือถ้าผู้รับใบอนุญาตไม่ดำเนินการตามเงื่อนไขที่คณะกรรมการกำหนด ทำให้เกิดผลกระทบต่อสาธารณะ ผู้รับใบอนุญาตจะถูกถอนคืนเลขหมายตามจำนวนที่คณะกรรมการกำหนด หรือถูกจำกัดพื้นที่ในการให้บริการ โดยไม่สามารถเรียกชดเชยค่าเสียหายได้

๓.๒ การใช้และเชื่อมต่อโครงข่ายโทรคมนาคม

นอกจากการเชื่อมต่อโครงข่ายจะสามารถทำให้ผู้ใช้บริการโทรคมนาคมต่างๆติดต่อสื่อสารกันได้แล้วนั้น ยังสามารถกำหนดได้ด้วยว่าตลาดโทรคมนาคมนั้น จะเกิดการผูกขาดหรือไม่ นั่นคือ ถ้าผู้ประกอบการที่มีโครงข่ายโทรคมนาคมยินยอมให้ผู้ประกอบการรายใหม่ใช้หรือเชื่อมต่อโครงข่ายที่มีอยู่ได้ ก็จะทำให้ผู้ประกอบการรายใหม่สามารถเข้ามาแข่งขันในตลาดโทรคมนาคมได้อย่างรวดเร็ว แต่ถ้าผู้ประกอบการที่มีโครงข่ายโทรคมนาคมกีดกันไม่ยินยอมให้ผู้ประกอบการรายใหม่ใช้หรือเชื่อมต่อโครงข่ายของตน ก็จะทำให้เกิดการผูกขาด นอกจากนี้การเชื่อมต่อโครงข่ายโทรคมนาคม ยังมีผลกระทบต่อผู้ใช้บริการทั้งในเรื่องวิธีการเชื่อมต่อโครงข่าย ที่จะมีผลต่อคุณภาพของการรับส่งข้อมูลข่าวสาร และเรื่องของการเรียกเก็บค่าเชื่อมต่อโครงข่ายที่ผู้ประกอบการเรียกเก็บจากผู้ประกอบการรายอื่น ก็จะมีผลกระทบต่อราคาค่าบริการของผู้ใช้บริการอีกด้วย

ดังนั้น เพื่อการเชื่อมต่อโครงข่ายอย่างรวดเร็ว เป็นธรรม และมีประสิทธิภาพ พระราชบัญญัติการประกอบกิจการโทรคมนาคม พ.ศ.๒๕๔๔ จึงต้องกำหนดให้คณะกรรมการกิจการโทรคมนาคมเข้ามาดูแล โดยกำหนดให้ผู้รับใบอนุญาตที่มีโครงข่ายโทรคมนาคมต้องยินยอมให้ผู้รับใบอนุญาตรายอื่นใช้โครงข่ายโทรคมนาคมของตนเองตามหลักเกณฑ์ และวิธีการที่คณะกรรมการกำหนด แต่อาจมีข้อยกเว้นได้บางกรณี เช่น โครงข่ายไม่พอแก่การให้ผู้ประกอบการรายอื่นใช้ การใช้โครงข่ายอาจก่อให้เกิดการรบกวนกิจการโทรคมนาคม หรือขัดขวางการโทรคมนาคม เป็นต้น

ซึ่งหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการใช้หรือการเชื่อมต่อโครงข่ายโทรคมนาคม คือ ต้องไม่เลือกปฏิบัติ แบ่งแยก หรือกีดกันผู้ประกอบการรายอื่น มีข้อกำหนดทางเทคนิค ณ จุดที่มีการใช้หรือเชื่อมต่อโครงข่ายอย่างชัดเจน ไม่ทำให้ผู้ใช้บริการเสียประโยชน์ ไม่ก่อให้เกิดภาระแก่ผู้ใช้หรือเชื่อมต่อโครงข่ายโทรคมนาคมจนเกินไป มีการกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบของผู้ขอใช้หรือเชื่อมต่อโครงข่ายและผู้ใช้หรือเชื่อมต่อโครงข่ายที่ชัดเจน กำหนดอัตราค่าตอบแทนการใช้หรือเชื่อมต่อโครงข่ายอย่างเป็นธรรมต่อผู้รับใบอนุญาตที่มีโครงข่ายโทรคมนาคมกับผู้ใช้หรือเชื่อมต่อโครงข่าย และต้องมีความเท่าเทียมกันในระหว่างผู้ขอใช้หรือเชื่อมต่อโครงข่ายทุกราย

๓.๓ ค่าธรรมเนียมและค่าบริการ

กิจการโทรคมนาคมที่ใช้โครงข่ายขนาดใหญ่ ต้องมีการลงทุนสูง จึงมีจำนวนของผู้ประกอบการแข่งขันกันน้อย ทำให้ราคาค่าบริการโทรคมนาคมที่กำหนดโดยผู้ประกอบการรายใหญ่อยู่ในระดับที่สูงมากจนเกินไป รัฐจึงต้องเข้ามามีบทบาทในการกำกับดูแลราคาค่าบริการ โดยรัฐจะมีบทบาทลดลง ถ้าการแข่งขันในกิจการโทรคมนาคมมีมากขึ้น

อย่างไรก็ตามในการกำหนดอัตราขั้นสูงของค่าธรรมเนียมและค่าบริการกิจการ จะต้องกำหนดให้ไม่ต่ำจนเกินไปจนก่อให้เกิดภาวะแก่ผู้ประกอบการ หรือสูงเกินไปจนทำให้ผู้บริโภคเดือดร้อน

เดิมพระราชบัญญัติองค์การโทรศัพท์แห่งประเทศไทย พ.ศ.๒๕๓๗ กำหนดให้ ทศท.เป็นผู้กำหนดอัตราค่าบริการ จัดระเบียบเกี่ยวกับวิธีชำระต่างๆ ของกิจการโทรศัพท์ [๒] และพระราชบัญญัติการสื่อสารแห่งประเทศไทย พ.ศ.๒๕๑๙ กำหนดให้ กสท.เป็นผู้กำหนดอัตราค่าบริการของกิจการไปรษณีย์และโทรคมนาคม [๓] ต่อมารัฐได้ยกเลิกกฎหมายดังกล่าว และออกพระราชบัญญัติการประกอบกิจการโทรคมนาคม พ.ศ.๒๕๔๔ มาตรา ๕๕ ขึ้น โดยกำหนดให้คณะกรรมการกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติเข้ามาเป็นผู้กำหนดอัตราขั้นสูงของค่าธรรมเนียมและค่าบริการโทรคมนาคมที่ผู้รับใบอนุญาตจะสามารถเรียกเก็บจากผู้ใช้บริการได้ และไม่สามารถเรียกเก็บเงินประกันล่วงหน้าได้ แต่คณะกรรมการอาจกำหนดให้ผู้รับใบอนุญาตลดหรือยกเว้นค่าธรรมเนียมหรือค่าบริการสำหรับการให้บริการข้อมูล ข่าวสาร และความรู้ เพื่อประโยชน์ในการส่งเสริมความรู้ของประชาชนได้ โดยมีวิธีการคำนวณค่าธรรมเนียมและค่าบริการที่ชัดเจน เป็นอัตราที่ยุติธรรมแก่ผู้ประกอบการและผู้ให้บริการโดยเท่าเทียมกัน ซึ่งผู้ประกอบการต้องแจ้งอัตราค่าธรรมเนียมและค่าบริการให้ผู้ให้บริการทราบ และต้องแสดงในที่เปิดเผย เห็นได้ง่าย ณ ที่ทำการ เพื่อให้ประชาชนสามารถตรวจสอบได้ ทั้งนี้คณะกรรมการสามารถเปลี่ยนแปลงค่าธรรมเนียมหรือค่าบริการได้ เพื่อให้เหมาะสมกับสภาพเศรษฐกิจ สังคมที่เปลี่ยนแปลงไป หรือเกิดการได้เปรียบเสียเปรียบระหว่างผู้ประกอบการ หรือเป็นเหตุให้ผู้ให้บริการต้องรับภาระเกินควรโดยไม่เป็นธรรม

๓.๔ การแข่งขันในกิจการโทรคมนาคม

การแข่งขันในกิจการโทรคมนาคม ขึ้นอยู่กับนโยบายของรัฐ และการกำหนดมาตรการ กติกาต่างๆ ขององค์การอิสระ ที่จะเข้ามาดูแลผู้ประกอบการและผู้บริโภค รวมทั้งกฎระเบียบที่เกี่ยวข้อง เพื่อสนับสนุนและส่งเสริมให้ผู้ประกอบการรายใหม่มีโอกาสแข่งขันกับผู้ประกอบการรายอื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ เสมอภาค และเป็นธรรม และป้องกันพฤติกรรมการผูกขาด ลด หรือจำกัดการแข่งขัน เช่น การไม่ยอมให้ผู้ประกอบการรายอื่นใช้หรือเชื่อมต่อโครงข่าย กำหนดราคาค่าบริการหรือสินค้าสูงเกินจริง รวมธุรกิจให้ตลาดมีการแข่งขันน้อยลง สมรู้ร่วมกับผู้ประกอบการรายอื่นไม่แข่งขันลดราคาค่าบริการ หรือร่วมกันกีดกันไม่ให้ผู้บริการรายใหม่เข้าสู่ตลาด เป็นต้น

การแข่งขันในกิจการโทรคมนาคมที่มีจำนวนผู้ประกอบการน้อย มีการแข่งขันน้อย จะทำให้ตลาดโทรคมนาคมมีลักษณะที่ค่อนข้างผูกขาด ส่งผลให้ผู้ประกอบการรายใหญ่สามารถเอารัดเอาเปรียบผู้ประกอบการที่เป็นคู่แข่งหรือผู้บริโภคได้

พระราชบัญญัติการประกอบกิจการโทรคมนาคม พ.ศ.๒๕๔๔ จึงกำหนดให้คณะกรรมการมีอำนาจในการกำหนดมาตรการ เฉพาะตามลักษณะของกิจการโทรคมนาคมที่เกี่ยวข้องกับการใช้อำนาจผูกขาด เช่น การอุดหนุนการบริการ การถือครองธุรกิจในการบริการประเภทเดียวกัน การใช้อำนาจทางตลาดอย่างไม่เป็นธรรม พฤติกรรมกีดกันการแข่งขัน โดยมีนโยบายห้ามไม่ให้ผู้รับใบอนุญาตกระทำการที่มีลักษณะผูกขาด ลด หรือจำกัดการแข่งขันในการให้บริการ เพื่อสนับสนุนและส่งเสริมให้ผู้รับใบอนุญาตรายใหม่มีโอกาสแข่งขันกับผู้รับใบอนุญาตรายอื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ เสมอภาค และเป็นธรรม

๓.๕ การให้บริการโทรคมนาคมอย่างทั่วถึงและเท่าเทียม

การจัดให้มีการบริการโทรคมนาคมพื้นฐานโดยทั่วถึงและเท่าเทียม คือการจัดให้มีบริการโทรศัพท์สาธารณะ โทรศัพท์ประจำที่ และอินเทอร์เน็ต ที่เพียงพอครอบคลุมประเทศไทย โดยมีอัตราค่าบริการและคุณภาพของการบริการเป็นมาตรฐาน ที่สามารถยอมรับได้และเท่าเทียมกันในทุกพื้นที่ รวมถึงการจัดให้มีบริการต่อผู้ด้อยโอกาสทางสังคมกลุ่มต่างๆอย่างทั่วถึง ซึ่งพระราชบัญญัติการประกอบกิจการโทรคมนาคม พ.ศ.๒๕๔๔ กำหนดให้เป็นหน้าที่ของคณะกรรมการที่จะต้องจัดให้มีการบริการโทรคมนาคมพื้นฐานโดยทั่วถึง และมีอำนาจกำหนดให้ผู้รับใบอนุญาตต้องจัดให้มีการบริการ ดังนี้

- จัดให้มีการบริการในพื้นที่ชนบท พื้นที่ที่มีผลตอบแทนการลงทุนต่ำ ท้องที่ที่ยังไม่มีผู้ให้บริการหรือให้บริการไม่ทั่วถึงหรือไม่สอดคล้องความต้องการของผู้ใช้บริการในท้องที่นั้นๆ
- จัดให้มีบริการโทรคมนาคมสำหรับสถานศึกษา ศาสนสถาน สถานพยาบาล และหน่วยงานอื่นๆ ที่ให้ความช่วยเหลือแก่สังคม
- จัดให้มีบริการสาธารณะแก่ผู้ที่มีรายได้น้อย ในบางประเภทตามที่คณะกรรมการกำหนด
- จัดให้มีการให้บริการอำนวยความสะดวกสำหรับคนพิการ เด็ก คนชรา และผู้ด้อยโอกาสในสังคม

ซึ่งการกำหนดให้ผู้รับใบอนุญาตจัดให้มีบริการดังกล่าวข้างต้นนี้ ต้องพิจารณาแล้วว่า จะไม่ทำให้เกิดภาระในการลงทุนของผู้รับใบอนุญาตจนมากเกินไป และต้องให้มีการปฏิบัติเท่าเทียมกัน ในระหว่างผู้รับใบอนุญาตประเภทเดียวกัน

กรณีที่ผู้รับใบอนุญาตไม่สามารถจัดให้มีบริการได้ตามที่คณะกรรมการกำหนด หรือในกรณีที่คณะกรรมการเห็นสมควรให้ผู้รับใบอนุญาตมีส่วนร่วมรับผิดชอบในการจัดให้มีบริการโทรคมนาคมพื้นฐานอย่างทั่วถึง คณะกรรมการจะกำหนดให้ผู้รับใบอนุญาตต้องจัดสรรรายได้ที่ได้จากการให้บริการโทรคมนาคม ให้แก่กองทุนพัฒนากิจการโทรคมนาคมเพื่อนำไปดำเนินการจัดให้มีการบริการตามที่กำหนดไว้ข้างต้น

จากข้อมูลการเผยแพร่สถิติ ข้อมูล ตัวชี้วัดด้าน ICT ที่ได้รวบรวมและวิจัยโดยศูนย์เทคโนโลยีอิเล็กทรอนิกส์และคอมพิวเตอร์แห่งชาติ (NECTEC) พบว่าในช่วง พ.ศ.๒๕๔๖ ถึง พ.ศ.๒๕๔๗ ในชนบทมีอัตราการเพิ่มขึ้นของจำนวนสายโทรศัพท์ประจำที่ที่ถูกสั่งจองมากกว่าในกรุงเทพฯ ซึ่งในปี พ.ศ.๒๕๔๖ เขตชนบทและกรุงเทพฯมีจำนวนสายโทรศัพท์ประจำที่ที่ถูกสั่งจองร้อยละ ๕.๔ และ ๓๙.๔ ของจำนวนพลเมืองตามลำดับ และปี พ.ศ.๒๕๔๗ เขตชนบทและกรุงเทพฯมีจำนวนสายโทรศัพท์ประจำที่ที่ถูกสั่งจองร้อยละ ๕.๗ และ ๓๘.๓ ของจำนวนพลเมืองตามลำดับ แสดงให้เห็นว่าในช่วงปี พ.ศ.๒๕๔๖ ถึง พ.ศ.๒๕๔๗ ชนบทมีอัตราการเพิ่มของจำนวนสายโทรศัพท์ประจำที่ที่ถูกสั่งจองเพิ่มขึ้นร้อยละ ๐.๓ แต่กรุงเทพฯกลับมีอัตราการเพิ่มของจำนวนสายโทรศัพท์ประจำที่ที่ถูกสั่งจองลดลงร้อยละ ๐.๙ และจากสถิติการใช้อินเทอร์เน็ตโดยแบ่งสำรวจเป็นช่วงอายุพบว่า บุคคลที่มีอายุ ๑๕-๒๔ ปี มีจำนวนสูงมากกว่าครึ่งหนึ่งของผู้ใช้อินเทอร์เน็ตทั้งหมด แต่จำนวนผู้ใช้อินเทอร์เน็ตที่มีอายุมากกว่า ๕๐ ปีขึ้นไปมีเพียงร้อยละ ๓.๒ ของผู้ใช้อินเทอร์เน็ตทั้งหมด [๕]

๔) บรรณานุกรม

[๑] พระราชบัญญัติการประกอบกิจการโทรคมนาคม พ.ศ.๒๕๔๔

[๒] พระราชบัญญัติองค์การโทรศัพท์แห่งประเทศไทย พ.ศ.๒๕๓๗

[๓] พระราชบัญญัติการสื่อสารแห่งประเทศไทย พ.ศ.๒๕๑๙

[๔] ความก้าวหน้าของอินเทอร์เน็ตในประเทศไทย .net, ๒๐ เมษายน ๒๕๕๐ ,

URL:<http://www.nectec.or.th/users/htk/milestones-th.html>

[๕] ศูนย์เทคโนโลยีอิเล็กทรอนิกส์และคอมพิวเตอร์แห่งชาติ (NECTEC).Thailand ICT Indicators 2005.กรุงเทพฯ,๒๕๔๘